

Regionstyrelsen

Yttrande över Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - en ny huvudregel (SOU 2023:69)

Föredragande regionråd: Aida Hadžialić

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel (SOU 2023:69)*, till Region Stockholm för yttrande.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - en ny huvudregel (SOU 2023:69).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Välfärdsbrottsligheten är ett omfattande samhällsproblem som behöver mötas på bred front. I Region Stockholm är arbetet mot välfärdsbrottslighet högt prioriterat, och som första region i landet har vi inrättat en särskild enhet som jobbar mot välfärdsbrottslighet. Men lärdomarna från det arbetet visar att det också krävs åtgärder på nationell nivå som ger regioner och kommuner fler verktyg i arbetet med att upptäcka och förhindra välfärdsbrottslighet.

Regionrådsberedningen delar regionledningskontorets synpunkter och ser i stort positivt på utredningens förslag. Ett ökat informationsflöde bidrar till att stärka arbetet med att upptäcka och beivra välfärdsbrottslighet, men det är angeläget att utreda om vissa uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess skulle kunna ingå i den föreslagna uppgiftsskyldigheten.

Därtill behövs en rad ytterligare åtgärder vidtas på nationell nivå. Det handlar till exempel om att skärpa kraven på vilka som får bedriva sjukvård, ge fler verktyg till regionerna för att upptäcka och stoppa

välståndsbrottslighet, införa ett nationellt register för vårdgivare och att genomföra ytterligare åtgärder för att underlätta informationsdelning.

Region Stockholm kommer att göra sin del i kampen mot välståndsbrottslighet. Men regeringen behöver hjälpa till med att bredda vertygslådan. Enbart när vi jobbar tillsammans kan vi knäcka gängkriminaliteten och välståndsbrottsligheten.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Sammanfattning av Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen
- en ny huvudregel (SOU 2023:69)

Aida Hadžialić

Regionstyrelsen

Yttrande över Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - en ny huvudregel (SOU 2023:69)

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet över Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen - en ny huvudregel (SOU 2023:69).
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel (SOU 2023:69)*, till Region Stockholm för yttrande. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter och skolor. I betänkandet föreslås därför en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Region Stockholm ser i stort positivt på utredningens förslag och bedömer att ett ökat informationsflöde bidrar till att stärka arbetet med att upptäcka och beivra välfärdsbrottslighet. Samtidigt anser regionen att vissa typer av brottslighet inom hälso- och sjukvården sannolikt inte kommer kunna stoppas genom nuvarande förslag om ändringar, exempelvis falska intyg. Region Stockholm anser därför att det är angeläget att även utreda om vissa uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess skulle kunna ingå i den föreslagna uppgiftsskyldigheten.

Bakgrund

Justitiedepartementet har remitterat betänkandet *Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – en ny huvudregel (SOU 2023:69)* till Region Stockholm för yttrande. Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag på förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter och vissa andra statliga och kommunala myndigheter och skolor. Vidare har utredningen haft i uppdrag att föreslå

en ny huvudregel i sekretesslagstiftningen när det gäller informationsdelning med brottsbekämpande myndigheter.

I betänkandet föreslås en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Den nya lagen innebär bland annat en skyldighet att på begäran lämna kontaktuppgifter till enskilda för alla myndigheter, inklusive kommuner och regioner. Med kontaktuppgifter avses ett antal särskilt angivna kategorier av uppgifter som de brottsbekämpande myndigheterna kan ha behov av för att kontakta, identifiera och lokalisera enskilda.

Vidare föreslås att ett antal statliga myndigheter ska bli skyldiga att både på eget initiativ och på begäran lämna ut uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Motsvarande skyldighet föreslås träffa även kommuner och regioner, förutsatt att uppgifterna inte omfattas av socialtjänstsekretess eller hälso- och sjukvårdssekretess. Skyldigheten att lämna uppgifter på eget initiativ är avsedd att få till stånd ett ökat informationsflöde av uppgifter som myndigheterna uppmärksammar i sitt ordinarie arbete om t.ex. begångna brott, brottsplaner eller nya brottsupplägg. Därtill föreslås att Säkerhetspolisen får möjlighet att begära ut uppgifter från hälso- och sjukvården för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som består i terrorbrott eller brott mot Sveriges säkerhet.

Utredningen föreslår även utvidgade och förenklade möjligheter att lämna uppgifter från socialtjänsten och hälso- och sjukvården till brottsbekämpningen genom vissa ändringar av bestämmelser i 10 kap. OSL som avser sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess för att utvidga den rättsliga möjligheten att lämna uppgifter och förenkla tillämpningen. Vidare föreslås en sänkt tröskel för när uppgifter om begångna brott kan lämnas ut med stöd av 10 kap. 23 § OSL. Det föreslås också en ändring som medför att samma bestämmelse – till skillnad från hur den tillämpas i dag – ska kunna användas för att bryta sekretess även om det inte finns en identifierad person som är misstänkt för brott.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm ser i stort positivt på utredningens förslag. Nedan kommenteras de av utredningens förslag som berörs hälso- och sjukvården och framför allt de förslag som bedöms vara av betydelse för arbetet med att upptäcka och förhindra välfärdsbrottslighet.

Uppgiftsskyldighet för kommuner och regioner

Region Stockholm ser positivt på förslaget om att införa en uppgiftsskyldighet för regionerna. Ett ökat informationsflöde bedöms bidra positivt till arbetet med att upptäcka och beivra välfärdsbrottslighet. Region Stockholm anser samtidigt att det är angeläget att även utreda om vissa uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess skulle kunna ingå i denna uppgiftsskyldighet för att ytterligare öka möjligheterna till att upptäcka och beivra välfärdsbrottslighet. Detta eftersom hälso- och sjukvårdssekretessen idag inte bara skyddar de enskilda patienternas integritet utan också de enskilda legitimerade yrkesutövare.

Region Stockholm vill också särskilt lyfta fram att det finns en särskild typ av brottslighet inom hälso- och sjukvården som sannolikt inte kommer kunna angripas genom nuvarande förslag om ändringar, nämligen den brottslighet där aktörer – främst legitimerade yrkesutövare - är möjliggörare för annan typ av brottslighet. Det mest konkreta exemplet på detta är läkare som utfärdar falska intyg åt personer i syfte att dessa personer ska använda intygen för att få olika välfärdsförmåner så som exempelvis bidrag. Genom att utesluta hälso- och sjukvårdssekretessen från uppgiftsskyldighet så bedöms denna typ av brottslighet vara svåra att komma åt. Region Stockholm delar inte utredningens bedömning att det borde räcka med anonymiserade uppgifter i en förundersökning när det gäller exempelvis vissa typer av bedrägeri- och intygsbrott inom hälso- och sjukvården. För dessa brott gör Region Stockholm bedömningen att identifierbara patientuppgifter, dvs. uppgifter som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess, många gånger är av avgörande betydelse i förundersökningar.

Sänkning av straffskalan i 10 kap. 23 § OSL

Region Stockholm tillstyrker till förslaget om att sänka den tillämpliga straffskalan i 10 kap. 23 § från 1 års fängelse till 6 månaders fängelse för fullbordade brott. Detta eftersom en sådan sänkning kommer innebära att ett betydligt större antal brottskategorier kommer innefattas. Ur perspektivet välfärdsbrottslighet som begås mot regioner så kommer detta exempelvis innebära att såväl grova bedrägerier som dopningsbrott kommer att omfattas, vilket regionen ställer sig positivt till.

Eftersom såväl nuvarande som föreslagen bestämmelse i lagstiftningen är begränsad till straffskala hade Region Stockholm gärna sett att utredningen hade tittat närmare på möjligheterna att införa någon form av ventil där även det samlade straffvärdet för den misstänkta brottsligheten kunde beaktas. I synnerhet när det rör sig om misstanke om flerfaldig brottslighet

innefattande olika brottstyper men som var för sig har en straffskala under den angivna minimigränsen om 6 månader. Med en sådan straffvärdesventil så hade man exempelvis kunnat beakta det samlade straffvärdet för de misstänkta brotten utan hänsyn till deras respektive straffskalor. Eftersom bedömning av ett samlat straffvärde många gånger är komplicerad – i synnerhet för en icke brottsutredande myndighet – så hade en tänkbar utformning av en straffvärdesventil kunnat vara att det ankommer på den brottsutredande myndigheten att ange vad uppskattat straffvärde uppgår till.

Kommuner och regioner bör inte omfattas av lagen om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet

Utredningen bedömer att det som utgångspunkt inte är lämpligt att föreslå någon generell skyldighet för hälso- och sjukvården och socialtjänsten att lämna uppgifter till brottsbekämpningen utöver den avgränsade uppgiftsskyldigheten för kontaktuppgifter som vi föreslås i den nya lagen. Region Stockholm anser inte att de skäl som anförs för varför regioner inte ska omfattas är tillräckligt väl underbyggda. I synnerhet inte som lagen är avgränsad till att omfatta ett specificerat - särskilt skyddsvärt område – samverkan mot organiserad brottslighet. Region Stockholm anser att utredningen inte i tillräcklig grad har beaktat att hälso- och sjukvårdssekretessen idag skyddar de legitimerade yrkesutövare som begår eller är i färd med att begå brott mot regionerna.

Slutligen kan Region Stockholm konstatera, liksom utredningen, att de föreslagna ändringarna kommer att kräva omfattande informations- och utbildningsinsatser inom de verksamheter som berörs. Utredningens förslag förväntas även medföra en ökad administration med anledning av att fler uppgifter ska lämnas ut.

Ekonomiska konsekvenser

Utredningens föreslagna förändringar bedöms medföra ökad administration då fler uppgifter kommer att behövas lämnas ut till annan myndighet. Även omfattande informations- och utbildningsinsatser kommer att behöva genomföras. Förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan brottsbekämpande myndigheter kan samtidigt förväntas leda till att fler välfärdsbrott, exempelvis bedrägeri och fusk, upptäcks och förhindras.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Erik Lagersten
Direktör Säkerhet och beredskap

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen
- en ny huvudregel (SOU 2023:69)

Beslutsexpediering

1. Justitiedepartementet

Godkänd av Emma Lennartsson, 2023-12-13